

urimeligt, urigtigt, om vi her vilde paa-nøde Kirken i disse Sager en Ordning, som Kirken var imod. Jeg var ikke engang sikker paa, at det vilde være rigtigt at lovgive derom. Adskillige af de Ting, der her er Tale om, ere nemlig hidtil blevne rent administrativt afgjorte. Men vil man, at dette skal være Genstand for Lovgivning, saa lad os dog vente og ikke gøre noget uforberedt, lad os vente, indtil en kirkelig Overvejelse af disse Spørgsmaal kan finde Sted. Saa megen Frihed maa man kunne unde Kirken, at den faar Lov til at tale med, at den faar Lov til virkelig at drøfte disse Spørgsmaal, og de ere ikke saa ganske faa.

Der er først Spørgsmaalet, ikke alene om de, der undlade at søge Kirkens Indvielse af deres Ægteskab, men ogsaa om de, som blive afviste fra Kirkens Side, ikke kunne faa Indvielse af deres Ægteskab. Og der er igen flere forskellige Tilfælde, ikke alene med de fraskilte, men ogsaa saadanne Tilfælde, som tidt have været dragne frem i denne Sal, de, der blive dømt til at indgaa Ægteskab, og de, hvor der er forargelig Forbindelse, hvad der har været nævnt adskillige Eksempler paa i denne Sal. Om disse forskellige Forhold kan man dog ikke straks give en almindelig Regel blot ved et Pennestrøg i et Lovforslag; der maa finde en kirkelig Overvejelse Sted af dem alle forinden. Derfor vil jeg meget fraraade, at man forsøger paa at lave § 16 om i den Retning, som det ærede Medlem antydede, og jeg synes, at det ogsaa vilde være noget, som ikke vilde ligne os her i Landet. Naar vi se, at man trindt omkring i andre Lande har kunnet lade de forskellige Kirkesamfund være fri for saaledes at blive paa-byrdede Lovforanstaltninger udefra, synes jeg, at vi ogsaa kunne gøre det. Da man i Tyskland indførte borgerligt Ægteskab, skrev man en enkelt Sætning, nemlig at denne Sag var Kirken uvedkommende, og denne Sætning gik over i den almindelige tyske borgerlige Straffelov, da man for faa Aar siden fik denne. Naar vi her i Landet kunne lade alle de andre kirkelige Samfund være fri for vore Lovbestemmelser i saa Henseende, synes jeg, at vi ogsaa kunne optræde billigt over for Folkekirken. I alt Fald maa jeg da hævde, at vi ikke kunne give os til at lovgive paa dette Omraade, inden Folkekirken er bleven hørt derom.

Dernæst blev der ogsaa af det ærede Medlem fremført, at det var en Mangel ved Lovforslaget, at man ikke kunde søge

kirkelig Velsignelse hos hvilken Præst, man vilde. Der er jo imidlertid givet god Adgang til det i selve Lovforslaget. Det ærede Medlem nævnte selv de Maader, som ere fremførte i Lovforslaget, og der er da navnlig den Hovedvej at søge Sognebaandsløsning. Naar vi have en Lov om Sognebaandsløsning, der giver saa let Adgang til at søge hvilken Præst, man vil, er det en naturlig Vej at gaa. At give det rent frit kan man ikke godt, saa længe man ikke har faaet en Ordning med Accidenserne. Jeg indrømmer, at jeg har været med til som Forslagsstiller at stille Forslag i den Retning, det ærede Medlem ønsker, thi vi havde ikke foreslaaet noget om Offer og Accidenser, idet vi mente, det ikke var vor Sag, men Administrationens, som vi maatte forhandle med. Men saadan kunne vi ikke gøre nu. Naar jeg selv staar i Spidsen for Administrationen, kan jeg dog ikke optræde paa den Maade, men saa maa jeg se at faa Sagen afgjort ved den samme Lejlighed og ikke skyde den ud til en senere Forhandling. Vi have altsaa Spørgsmaalet foran os, og helt fri kan man ikke gøre Sagen. Men naar Spørgsmaalet er stillet saa aabent som her, at hvis de flytte til et andet Sogn, kunne de lade sig vie af Præsten der, de kunne løse Sognebaand, og de kunne endelig faa Bevilling — ønsker man at nedsætte Gebyrerne for denne, er det noget, man kan forhandle om —, synes jeg ikke, at der er saa daarlig en Adgang til at blive viet af den Præst, man ønsker.

Der er dernæst anket over, at Lærerne efter dette Lovforslag ikke kunne blive Ægteskabsforstandere, det har været fremme fra flere Medlemmers Side. Jeg tror, at Grunden til, at det er forstaaet saaledes her — det er i alt Fald min Grund og Biskopperne ere inde paa det samme — er den, at man vil skille Ægteskabsstiftelsen saa meget som muligt ud fra Kirken, saa at det borgerlige Ægteskab ikke faar noget som helst Skær af at have Forbindelse med Kirken. Da nu mange af vore Skolelærere ere Kirkesangere, har man ment, det var heldigst, at de slet ikke fik noget at gøre med det borgerlige Ægteskabs Stiftelse. Og ikke alene ere mange af Skolelærerne Kirkesangere, men de kunne alle blive det, forudsat de kunne synges, da Sogneraadet kan vælge hvem som helst af dem til Kirkesanger. Det er jo ikke noget, man kaldes til i og for sig, men det er noget, man kan vælges til af Sogneraadet. Selvfølgelig er dette et Spørgsmaal, der ikke er af de store, og